

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve
 Egy évre . . . . . 10 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 5 — —
 Negyed évre . . . . . 2 — —
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közleményét, Veszprém városában, a székelyutcai 10. számú ház földszintén, a sajtóosztályban bérmentve küldendők.

Előfizetési helyben:
 TELEGI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok nyomdájában utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
 Négy hasábol poszt sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű hirdetéseknek külön szerinti a legolcsóbb árért véteket felelősséget minden külső beiktatásért 30 kr.
 „Nyitólé”-ben megjelenő közlemény minden poszt sora 20 kr.
 Hirdetéseket felvételre a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHERMAN H. közv. Irodájában is.
 Név nélkül vagy bérmentesen beküldött kéziratok nem vételnek figyelembe.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

Ujonezállítás.

Már letételt a képviselőház asztalára az 1883-iki évre szóló ujonezállíték megszavazását kérő törvényjavaslat, s az nem sokára tárgyalás alá kerül.

Ez is egy azok közül a javaslatok közül, a miket hazafias irányu pártunk soha se kedvelt.

Ugyan, hogy is kedvelné?! A magyar törvényhozástól kívánják, hogy a magyar fiukat adják oda abba a közös hadseregbe, melynek a hivatalos nyelve még a hortobágyi pusztán is csak német, s nem hazánk fővárosából, hanem Bécsből intézik ügyeit.

A közös hadsereg intézménye soha sem fog a magyar ember lelke előtt tetesztetős lenni, mert már maga az a fogalom, hogy „közös”, elidegeníti attól. És ha az a hadsereg csakugyan közös, akkor a dolog természetéből önként következik, hogy a magyar nem mondhatja azt magáénak, s így igen természetes, hogy azért nem is tud, no meg nem is akarhat lelkesülni.

Nem akarjuk a mult emlékeit felidézni, a Karaffák, Básták és Jellasichek működését jellemezni; mert hiszen az idők szelmele is megváltozott s az osztrák-magyar hadsereg kötelékében is vannak már ma oly elemek, a melyek előtt tisztelettel állhat meg a honfiai érzület.

De az az intézmény, az nem a magyar ember vérehez való. Hiába „hizelegnek” azzal a magyar elemnek, hogy ezt küldik ép úgy a kőnigrázi tűzbe, mint Bosznia elfoglalására.

S aztán a mi kormányunk, nemcsak a mostani, hanem az előző többi kormány is, nagyon kiskorúnak tűnt fel a hadsereg minden ügyében a bécsi Molokkkal szemben.

Mily régi idő óta mondta ki már a törvényhozás, hogy a magyar fiuk ne vitesenek ki a hazából, az idegenek pedig ne hozassanak be, hanem maradjanak otthon ok is, a mieink is. De a törvényhozási intézkedés, e nemzeti óhaj mindig csak a papíron maradt, a valóságban még folyvást, nagyon messze állunk attól.

És ugyan, hogy is néznő jó szemmel ez a becsületes magyar nép, hogy az ő fiának vigan pergő nyelvét azzal a rátukmált német nyelvvel akarják erőszakosan kitörteni. Pedig erre annak a magyar fiúnak soha se lesz szüksége, csak azért kell neki

megtanulni, hogy a „tiszt urat” megértse. mikép kívánja, hogy álljon meg az ő rettegett színe előtt.

No meg felemlítsük-e a közös hadsereg intézményének egyik legsarkalatosabb hiányát, mondhatnók hibáját. A közönséges katonát nem esketik fel a magyar alkotmány védelmére. És mégis a magyar törvényhozástól kívánják, hogy örömmel adja abba a közönséges intézmény keretébe a magyar anyák szülőit.

Pártunk — a közjogi ellenzék — örökké hű maradt magához. Tiltakozott mindig a közös hadsereg intézményének létjoga ellen, épen úgy, mint minden oly közös intézmény ellen, a mi hazánk önállóságának, függetlenségének utjában áll.

Ezért nem szokott járulni az ujonezállíték megszavazásához a függetlenségi párt. Közönséges czélokot nem támogathatunk.

A tulajdonról pártunknak azt szokták ily alkalmakkor szemére hányni, hogy — ott van a honvédség intézménye s a függetlenségi párt még attól is idegenkedik.

Jöjünk tisztába ideje korán a dologgal. A függetlenségi párt soh se volt a magyar honvédség intézményének ellensége, csak a jelenlegi közönséges alakjában nem helyesli azt. De ezzel nem azt mondjuk, hogy el kell törölni a honvédséget, hanem fejlesztük tovább, de nem úgy, mint a kormánypart, hogy újításait csak a pitykékre, vagy a nadrág színére terjeszti ki, hanem javitsuk gyökeresen; ennek adjuk azt a költséget, a mit a közös hadsereg feneketlen zsákja elnyel.

Igen. A honvédséget fejlesztjük önálló magyar hadsereggé, mely ne legyen többé a közös hadsereg „kiegészítő része”, s esküdjék meg a magyar alkotmány védelmére, a haza és trón iránti hűségére.

Ezt akarja, ezt kívánja, sőt követeli a függetlenségi párt. S ezt tudja, magától elesik az a pártunk ellen szórni szokott vád, hogy a honvédségnek is ellenségei vagyunk.

A mi vezérelveink közt épen úgy ott van az önálló magyar hadsereg eszméje, mint ott állott az hajdan a Tisza Kálmán által alkotott bihari öt pontban is. Csak-hogy mi nem téptük szét azt a zászlót, a mit eleitől fogva kezünkben lobogtatánk, megtartottuk épen, s igyekszünk azt teljes erőnkkel győzelemre juttatni.

Természetesnek fogja aztán mindenki

találni, hogy pártunk oly törekvéseket nem támogathat, a mik irányelveivel homlok-egyenest ellenkeznek.

Kísérleljék meg csak az önálló magyar hadsereget felállítani, mi leszünk elsők a támogatásban.

Ez a mi hazafias czélunk.

Debreczen, jan. 11.

— Az országgyűlési függetlenségi kör, az új évben első értekezletet tartván, nem épen örvendetes események tárgyalásával kezdte azt meg. A Duna vidékén pusztító áradás egész nagyságban ismertetett meg, s a kör figyelmét polgártársaink ezrei nyomorára, a győri gátszakadás folytán Herman Ottó felhívta. Mocsáry a Csallóközbe tört áradásra is kiterjeszteni kéri a kör figyelmét. Továbbá tárgyalás alá vétetett a holnapi napirenden levő „Felebbezés korlátozásáról” szóló törvényjavaslat. A kör általánosságban sem fogadja el s indokolásával Komjáthy Béla bizatott meg. Az ujonezállításról szóló törvényjavaslat már közjogi szempontból sem fogadtatik el, s elvetése indokolásával Hoitsy Pál bizatott meg. E törvényjavaslat tárgyalása alkalmával Szederkényi Nándor felhívta a kör figyelmét az ujonezállítás körül folyó visszasszágok s ferdeségekre, melyek nagy költségekkel is terhelik a községet. Az ujonezállítás miniszteri rendeletekkel szabályoztatik, az ujonezállítás kivétele, felülvizsgálat, pótlás stb. mind ephemer értékű miniszteri rendeletről függ, melyek sokszor egymást keresztezik. Ezer a panasza az országban. Hoitsy Pál, Lisz Gyula, Halász Géza, Madarász József szintén bőven illusztrálják az ügyet, s elérkezettnek mondják az időt, hogy az országgyűlés ezekkel is foglalkozzék. Szederkényi megbizott, hogy ide vonatkozólag határozati javaslatot nyújtson be.

— A főrendi ház tegnapi ülésén Majláth György felhívására jelentékeny adományok tettettek a felső Duna mentén árvízkarosultak részére. Rögtönösen összegyűlt 1700 ft. Ha a főrendi ház ily szép eredménnyel folytatja üléseit, akkor mi is azt mondjuk, hogy—szükség van rá.

A kivándorlás.

A kivándorlás csak folyton tart. Nap-nap mellett mennek honfitársaink a boldogabb világ felé — Amerikába.

Fiatl leányok, elagott házastársak, sőt egész családok felkerekednek s a régi ősi fészket itthagya, mint a fecskék, mehetnek a tengeren új hazát keresni.

Hiában írta meg Tompa, hogy „szívet cseréljen az, a ki hazát cserél. Mert hosszas

hervadás emésztí azt a fát, melyet nagykorában tesznek más földbe át.” Hiában vannak a kivándorlást akadályozó közigazgatási intézkedések. Hiába való minden lebeszélés, ijesztés. A nép seregestől megy s mi „pusztulunk, vesszünk; mint oldott kéve széthull nemzetünk.”

De hát ki tehet arról, hogy az ember olyan állat, a ki nem szereti, ha tevékenységét korlátozzák; keresményének egy részét — adó vagy más czímen elveszik; vérért, általa nem értett czélok és okokból, kívánják . . . Ilyen bilincsekben minden előlény menekül, ha lehet.

A kivándorlottak leveleket irnak, melyek tele vannak az új haza dicséretével. Ott nem kell adót fizetni. Mindenki olyan foglalkozást folytat, a milyen neki tetszik. Azon helyen lakik, a hol akar. Enni inni, pipázni olcsón lehet.

Pálinka, és zsidó nincs. A munkás embernek nagy a becsülete. Pénz sok, stb. stb. És állításai bizonyítására egyre-másra küldik itthon maradt övéiknek gyönyörű jó pénzt.

A pénz pedig egy elbűvölő, csalogató, észbontó eszköz. Azt mondják, hogy „ez regulázza a világot” . . . Hogy „pénzért apát anyát lehet venni.” És — fájdalom — ezek a mondások igazak.

Mi nálunk a pénz szükön van s nehezen kereshető; ha megkeresi is valaki: az állam maga az, a melyik száz és százele módon csikarja azt vissza. Hogy ne vágya hát a nyáj oda, a hol sok a pénz, a hol ki mit keres: az az övé?! Soha el nem felejttem azt a történetet, mikor a felvidéki szegény tót nasszamos összekeresett annyit, hogy egy fényes tallért válthatott magához; ezt a nagyvagyonot előbb összecsiszolgatta, azután elköltötte a nyakraválója csucsába s úgy őrízte a szíve felett. De megtudta az adóvégrehajtó a kincset s rárontott a tőtelegnyre és elvette erőnek erejével: elvette a fiu tallérját az apja adójába. Bezzeg megjött az ezse a tótnak: ezutánra; a mit kerestett egy-két krajczárt: azonnal elitta a zsidó-korcsmárosnál. Később kivándorolt Amerikába s mikor összekekerest száz frtot, elküldte apjának, hogy menjen hozzá s többet vissza se jöjjenek Magyarországra. A sok közül ez csak egy példa; de — azt hiszem, — elég világos arra, hogy a nép igazi baját meglássuk belőle. Szegény magyar ember ok nélkül danolja azt, hogy: „A nagy adó sulya alatt, házgerendám majd leszakad!”

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Gouvenir.*)

*Száraz virág, valaha róza
 Lehetett, van e könyvben.
 Az a dalos könyv az, tudod, hogy
 Tetőled kölcsönöztem.*

*Szerelmi dal mellé került a
 Száraz virág, szegényke.
 Történetét dal és virág tán
 Egymásnak elmesélte.*

*A dalt egy bus poeta írta,
 S rá megszakadt a szíve.
 (Pedig oly édes kis dalocska
 S oly tisztán zeng a ríme.)*

*S a száraz róza boldog órák
 Emlékvirága, régen
 Hervadt már el; ki tudja,
 Tán szíved közelében.*

*Dal és a szerelem virága.
 Oly szépen összefér itt.
 Egymásnak, gyakran elusogják
 A hervadás regéit.*

Reviczky Gyula.

* Reviczky Gula Ifjúságom című verskötetéből. Megjelenik tavaszkor a Petőfi-társaság kiadásában.

A MI KÉT NAGY LAPUNK.

(A „Debreczen” és a „Debreczeni Ellenőr.”)

(—ss—) Igazi udvarias ember sohasem sérti meg a mások érzelmeit, a szerénységet legkevésbé.

En tartom magamat olyan udvarias embernek, hogy szeretett Debreczen városunkat sem akarom szerénységemben megsérteni.

Nem tudom, lesz-e gyakorlati fogantatja annak a nagy dolognak, hogy egy szeretett honatyánk Budapestet egyszerűen kicsapta a főváros-ság rangjából és Debreczent tette meg az ország valódi fővárosává?; de akár lesz, akár nem lesz, én ilyen nagyot — nem azért, hogy már megelőztem, hanem csak egyszerűen, mert udvarias vagyok — nem mondom!

(De ki az ördög is hitte volna, hogy az említett honatyá, e radikális demokrata, ki a fáját a rózsáig neve el semmi árért oda nem írta, annyira monarchista legyen szíve mélyében, hogy a puritán Debreczent királynevé-vá (a magyar föld büszke királynéjává) tegye!)

Hanem azt az egyet én is merem constatalni, városunk szerénységének legkisebb sérelme nélkül, hogy: kezdünk nagy város lenni! . . .

Van aszfalt járdánk, (hétköznap délen arisztokratikus „korzó”, ánnep délután demokratis „szurok” elnevezéssel), czikkerekes dandy-k, lila-lajbis magyar legények, tunikás szép kisaszonyok, dupla és simpla czopfos Zsuzsikák és Sáríkákat szemgyönyörködtető Kaleidészkopja.

Van világvárosias nagy szállodák, arany-nyal fénylő, párját ritkító diszteremmel; még

a neve is aranyos, t. i. „Arany Bika.” (Még „Arany tehén”-ről nem hallottam soha . . . és még is: hány „arany bonyu” létezik. pogány bálványakép az önzó embereknek!)

Ismerek egy nagy aesthetikai érzékű debreczeni urat, kit mód nélkül bosszantott már sok évvel ezelőtt, hogy Debreczen két szállodájának (akkor még nem volt több) elnevezése nem árul el elég finom izlést, lévén az egyik „Fehér ló” a másik „Bika”! . . . Fránya is, mikor a vonatról kiszálló utasnak az omnibus-konduktor a fülébe kiáltja: „tessék a fehér lóba!”, vagy mikor valamely megszállott utas, rövidség-kedvelő ismerősétől ily czímű táviratot kap: „N. N. Bika”! . . .

Mikor néhány évvel ezelőtt a „Fehér ló”-ból meggyélt lett, az én aesthetikus ismerősöm triumfált, hogy: no legalább a „ló”-tól megszabadulunk! . . . De keserűen csalódott; mert a Kaszinó mellett ott hivatag (minden két ablak között egy-egy betűt pottyantva) az új „F—E—H—É—R—L—Ó—H—O—Z” felírás.

Mikor pedig a régi „Bika”-t lebontották és helyére az új nagy szállodát építették, megint hitte, hogy: a „Bika” el fog tűnni, vagy legalább is — ily nagy átalakítás folytán — „ökör”-ré lesz . . .; de csalódott megint, mert jöllehet nincs a czég se kifestve, se kirírva, a szép épület még most is a régi csunya névvel nevezetik.

No de ez mit sem von le a nagy városiasságból; hisz ismerünk nagy városokban — noha nem aesthetika-ellenes — sokkal badarabb vendéglői firmákat: „az két kék bakokhol”, „A dáms és a Évához” stb. — A legszebb hangzású vendéglői czégér, a mit hazánkban ismertem, egyuttal a legbolondabb volt: egy tagbaszakadt, nagybajszu magyar vitéz kol-
 szalis szeges buzogánnyal készül ütni, — egy táliban fekvő sült malacz fejére; aláírva pedig ez van: „az vitéz Zrinyi Miklóshoz!”

Városunknak a nagy városiasság felé való növekedését azonban én legfőképen helyi lapirodalmunk fejlődése után számitom.

Még a „Debreczen-Nagyváradi Értesítő” is milyen nagy terjedelmű és díszes kiállítású lap lett, ha összehasonlítjuk a 60-as években megjelent apró előlével mely alig volt nagyobb két összeragasztott adó-intő czédulánál.

A „Debreczeni Ellenőr” tekintélyes külső és csinos kiállítás tekintetében már évek óta bevált „nagy lap”-nak. — A derek kis „Debreczen”, sokszor joggal fájjalhatta, hogy miért nem? és vágyva óhajthatta, hogy: mikor lesz? . . . ő is olyan nagy és szép!

Most már a „Debreczen” is elérte, hogy nagy és szép lap lett; arra pedig — az „Ellenőr”-rel nemesen versenyezve — teljes jó igyekezetével törekszik, hogy: jó lap is legyen; teljesen hiszem, hogy az lesz.

Nem felek, hogy leharapja valaki az orromat, ha bevallom, hogy ezeket a lapokat egyformán szeretem; derek jó lap mind a kettő! Legyen egyik lap szabadelvű, a másik függetlenségi párti, én azok növekedésében: a magyar irodalom növekedését látom!; ennek látása pedig a magyar ember szívének jobboldali kamaráját, ép úgy, mint a baloldalt, egyenlő örömmel töltetheti meg!

Hogy egyik lapban épp úgy, mint a másikkban, néha-néha egy-egy munkatárs, mindegyik a maga pártjának néz pontjából, kelletnél jobban tüzeskedik, a szükségesnél egy-két centiméterrel nagyobb motd, vagy két-három decagrammal súlyosabb érveket használ . . . én édes istenem!, ki vehetné ezt rossz néven!?

Segíteni kell a földműveseknek, napszámosok és földbirtokosok baján egyiránt.

Ne azon törje a kormány a fejét, hogy fogdosassa és erőszakkal tartsa vissza a ki-vándorlókat; hiszen ez ugy sem vezet eredményre, azt tegye, hogy a külföldi is ide vágy-jék; hogy a munka sok, a munkás kéz be-cse es legyen s hogy a kiérdemelt jövedelmek különböző igaz és nem igaz czimek alatt ne szedessenek el a tulajdonosoktól.

A magyar kormány nagy mester abban, hogy százezreket tud előteremteni választási czélokra. Teremtsen arra pénzt, hogy a felvidéki kereset nélkül levő népek állítson gyá-rakat, iparüzleteket; adjon biztos és állandó kenyérkereseti módot.

A cath. főpápok sok ezret adnak a kor-mánynak azért, hogy leveszi a képviselőház asztaláról a polg. házasság iránti törvényjavaslatot; a tölkepénzesek ezreket fizetnek czimért, érdemjeléért: fektessék inkább pénz-zőket nemzetgazdasági vállalatokba; a miből ők magok is, a munkás nép is boldogul, hasz-not huz.

A felvidék hegyei, völgyei, tele vannak kiaknázatlan kincsessel. Az erzekek mindenféle neme, a gyógyvizek sok fajtája, a földrétegek legkülönbözőbb üledései, mind kínálva kínálják magukat a kihasználásra. Ha a Tiszakormány uralkodása idejében elszórt választási pénzek, bányák, gyárak, műhelyek felállítására és fentartására fordították volna: azóta száz meg száz helyen hirdetnék a füstölő kémények — e modern templomtornyok — Tiszáék dicsőségét, nagyságát. De ha e helyett, továbbra is csak a mamelukságnak, csak a hü kormánypártiaknak terem babér s jut ki hivatalból és kedvezésből: akkor senkise csudálko-zék, ha az erkölcsök végkép elromlanak; a proletáriátus tovább dul: ha lopás, sik-kasztás és hazugság folytonosan napirenden maradnak; ha előbb-utóbb beteljesedik az, a mit a költő mondott, hogy „Róma ledől s rab-igába görbed.”

Ki tud csodálkozni, ha az öntudatos jel-lem és munkaerő, ilyen körülmények közt fel-kerekedik és megy túl a tengeren, jobb ha-zába.

Ha testünkben a vér kibuzog: kötözget-jük, elállítjuk. Ha hazánkban a nép, az erő kizsárolás nélkül, nagyobb baj ez, mint egyelőre látszik. Egész vidékek válnak pusztákká, gazdaságok mennek tönkre, adófizető s államfenntartó családok, községek pusztulnak el.

Gyógyítani kell ezt a nagy és mélyre ható betegséget; gyógyítani kell, míg nem késő. A gyógyítás módja nem az erőszakban, hanem a humanizmusban van.

A nép pedig törjön, várjon. Fordul az idő, fordul a világ.

Nem messzire tőlünk, Svajcban, van egy maroknyi nép; az 50 esztendeig túrt, vívott, küzdött szabadságért s ma a legboldogabb államok egyike. Népe, földje, levegője szabad, tiszta, felüdítő.

Maga Amerika, mikor a nagy Angolorszá-g sokféle adóval akarta megölni: tiltako-zott az önkény ellen s 18 esztendeig szenve-

Ha városunknak — tekintettel annak szavazóképes polgáira — egyik is, másik is, ki-ki a maga pártja érdekében, pohár vagy kalamáris mellett, szédületes bókokat mond és tendenciózus hízelgésekkel tömjéne... ugyan ki panaszkodhatna ezt fel? hisz a legszenvedőbb kisasszony szívéhez is a legmerészebb bókok porondjával hintetik be az ut és a bókoli nem tud ember társadalmi pária!

Ha a „Debreczeni”-ben egy derék hazafi debreczeni népként „önérzetes”, „méltóságos”, „tipikus kinyomatu” stb. mivoltá-nak tömjéne, vajjon vehetné e ezt szemére a „Debreczeni”-nek derék kollégája, a „Debreczeni Ellenőr”, mely — ezen árvizes világ-ban — hét hosszú hasábot töltött meg toaszt-áradási tudósításokkal, melyekből olvastuk, hogy a „Debreczeni Ellenőr” nagy T.-je a „Bika” éttermét olyan nagynak, a ma-gyar nemzetet pedig olyan kicsinynek látta, (nem a bortól, hanem az ez időszerinti p á r t j a iránti lelkesedéstől), hogy nem átal-lotta azt állítani, hogy ott „az egész nemzet” (sőt az „egész ország”) jelen van... és nagy szerénykedve tette utána: „ezért voltam bátor ezen tisztelt körben megjelenni.”

Azt is megmondta, hogy miért jött Debre-czenbe lakni; azért, hogy: megmarad-hasson magyaroknak!

Hm! hát előbbi lakhelyén már fenye-gtetve érezte magyarságát? félt, hogy német lesz? ...

Sikerületlenebb bókot alig mondhatott volna ennél, kormánypárti szempontból sem!; mert ebből az volna következtethető, hogy a magyarosítás műve sem akar sikerülni a kor-mánynak, ha már olyan magyar is, mint a nagy T., Debreczenbe kénytelen menekülni, hogy magyar maradjon...!

dett, harczott kicsinyje nagyja, míg kivirta függetlenségét.

Nekünk csak egy képviselőválasztás kell, s küldhetünk az országgyűlésbe olyan embe-reket, a kik ismerik a népet, és minden baj-ját s orvosolni is tudják és akarják.

Akkor legyünk majd résen; addig pedig ne feledjük, hogy: „Mindennütt jó, de legislegjobb itthon!”

Viski K. B.

Külföldi dolgok.

— Szentpétervárról jelentik, a szer-tartásmester utasítást kapott, hogy a czár koronázásához szükséges előkészületeket tegye meg. Kérdés azért, lesz-e bátoráság majd az orosz viszonyok közt a koronázást megtartani? **Báro Blanc** felmentetett az orosz külügyér-ségben elfoglalt állásáról, ő volt az osztrák és német udvarhoz való barátság legbuzgóbb kép-viselője. — Szerajevóban tegnap a törvény-széki épület kigyúlt, az ülésterem, a beren-dezés s a periratok elégették. — **A berlini orosz követ** más állomásra helyeztetik, mivel ott nem fejtett ki kellő tevékenységet.

A hogy Debreczenben is beszélnek.

Egy budapesti ösmerősöm utasítására, vendégem jött a mult napok egyikén. Nem dic-sekedni akarok vele, de nagyon derek, fölvi-lágosult ember volt az én külföldi vendé-gem, mert hát svájci ember volt.

Sokat, nagyon sokat beszéltek Debre-czenről. Igyekeztem ötvizonyainkról kellően tá-jekezozni, s legnagyobb örömmel hoztam tudomá-sára, hogy Debreczen legnagyobb magyar város mert a lakosságának 99%-a tiszta magyar. Idegenem nagyon érieklődtött minden ap-rólekosság iránt. Világban nagyon járatos em-ber lévén, elmondta sok tapasztalt dolog föl-lött talpra eső véleményeit s én nagyon örül-tem, hogy Debreczen megtetszett neki.

Az is igaz, hogy szándékosan hallgattam a dolog felől. Eltitkoltam bajainkat, hiányain-akat; ha mégis észrevett éles szemével valamit nagy gyönyörűséggel siettem eltitkolni azt.

— Lásna, nekem legjobban tetszik az, hogy ez a város igazán magyar. Nem úgy mint Budapest, vagy Pozsony, Győr, Kassa s még egy-néhány, a hol megfordulva, kevés magyar szót hallottam.

— Mi mind igaz magyarok vagyunk, szó-ban, tetteben és érzésben.

— Ez önöknek nemcsak joguk, de nagy kötelezettségek.

Ott sétálunk a főut aszfaltján, a gáz-lámpák meglepő világa mellett.

Több katoná ment el mellettünk.

— Ezek ugy-e bár honvédek? Mi-ért beszélnek nem ide metül?

— Nem ide metül. Talán átutazók.

— Különös. A magyar hadsereg katonái Ausztria nyelvén beszélnek. De a tiszték ugy-e bár, csak is az anyanyelvet beszélik?

— Mindenesetre; siettem őt megnyug-tatni, nem tudja, ha vajon nem hazudtam-e?

Mentünk aztán a színházba. A támlásszék első sorában foglaltunk helyet Népszimnő ada-tott s külföldi barátomnak nagyon tetszett egy pár magyar dal.

— Figyeljen csak egyszer. A zene nem tart lépést az énekelől. Mint ha nem volna ér-veke a vezetőnek. Magyar az az ur?

— Nem beszéltem vele még.

— Ah, hallja csak. Németül beszél zené-szeinek s nézze csak most, német lapot vett

Trefából megmutattam egy derek — nem borotvált bajszu, hanem „ösi méltóságú”, „magyar típusu” — értelmes czivisnek a nagy T. egy ugyancsak vad-magyar régi czik-két, utána meg egy újabb keletű (T.) jegyű hiper-loyális vezércikkét; megcsóválta a fejét és csak annyit mondott: dejszen nem azért jött ez nálunk, hogy magyar maradjon, hanem tan h o g y m i n k e t i s n i m e t t é t e g y e n !

Azért hát ne vessen egyik lap a másik szemére, hogy: te ilyen, meg ilyen nagyot mondál! elvetted a sulyot!...; mert inter-pocula (és kalamáris), edes jó magyarom, nem szoktad fukarkodva mérni a szót, akár loyális-kodol, akár fenyegetéskeddel; egyforma vagy mindig!

Nem kételkedem egyébiránt, hogy a nagy T.-nek sikerülend falaink között magyar-nak maradnia; segítse is őt ebben a „magya-rok istene”, kinek (toasztyában) concedálta azt, hogy jó szeme van, nem kell neki — már t. i. a magyarok istenének — okuláré, legalább akkor, „ha Debreczen városára tekint!”; hát vajjon máskor? ...

Nem érdektelenek a két lapnál most újévkor végbement változások.

Ha igaz, hogy a betűk a gondolat katonái (pedig ugy van) s ezekkel vivatnak az eszmék harczi, csetepatéi és apró portyá-zásai: akkor itt nevezetes „chassé-croisé” esett meg!

Azok a betű-katonák, melyekkel eddig a „Debreczeni Ellenőr”-ben a kormány dicsősége érdekében folyt a harc, melyek naponta sikra szálltak a Tisza Kálmán halhatatlan hazafiai érdemei mellett: most a „Debreczen” szolgálá-tában, „kő-kemény vitézek” által állitva glédába, előbbi vezéreik ellen rohannak a harcza, a

kezébe s minő gyönyörrel olvassa. Ezt nem láttam sehol.

— Talán unja magát.

— Figyelmetlenség ez a közönség iránt. És nézze csak a zenészek közül többen is né-met lapot olvasnak.

— Az egy százalékok képezik ezek.

— Furcsa százalék ez uram nagyon! Az-tán önöknek nincs eredeti magyar darabjok, melyet a zenészek felvonás közben játszhatnák. Miért huznak olyanokat, melyek Cseh-orzágot juttatják eszembe.

— Azt hiszem, Önök tulságosan türelme-sek. En sokat hallottam a jó és szép magyar zenéről. Hova megyünk vacsorálni. A „Hun-gária” igen jó hely lesz, ugy-e?

Föllelgezttem.

Beléptünk a díszes terembe. Vidáman csevegtünk sok mindenféléről. Szerencsére ma-gyar étlap, magyar pincesz volt körülünk.

Az érmelleki bort nagyon dicsérte az én svájci barátom. Tetszett neki a pompás ma-gyar zene is.

Epen menni akartunk haza. Egyszer egy dal hangzik fel a szomszéd teremből. Német dal volt az. Vendégem rám néz, nem szólt semmit. Aztán hangzott egymásután a né-met dal.

— Igazán szépen, érzéssel és helyesen énekelnek ez urak, mondá elkedvetlenedve.

Fizettünk és mentünk.

— Honnan tudja ön, hogy Debreczennek nem egészen 1% idegen ajku?

— Dr. Zelizy Dániel ur által irt monog-ráfiánkból.

— Hitelt ad ön annak az adatnak?

— Mindenesetre.

— És nekem szerencsétlenségem volt ez 1%-ot teljesen hallani, az utcán, a színházban és a vendéglőben Jó éjt barátom!

En pedig arról álmodtam, hogy svájci barátom pályadíjat tűzött ki annak, a ki oly helyre vezet, hol nem hall idegen szót. Nem nyerte el a díjat senki sem. Igaz, az időül a mult századot álmodtam.

Némó

Napirenden levő kérdések.

(Országgyűlési tudósítás.)

Budapest jan. 10.

A képviselőház mai ülésén meglátstott, hogy az ünnepi szinidő után az első ülés volt a képviselők nagyobb része távol volt.

Napirend előtt a győrvidéki árviz ügyé-ben M o c s á r y Lajos és S z e m e n y e y János intézkert interpellatiókat a kormányhoz, melynek részéről K e m é n y Gábor és T i s z a Kálmán miniszterek adtak.

K e m é n y Gábor reflectálva Mocsáry beszédére, melylyel ez a kormányhoz intézett sürgős kérdést indokolta, hangsúlyozá, hogy a győri és győrvidéki bajt távolról sem lehet a szegedi catastrophaöz hasonlítani. Tisza Kálmán beszédéből nevezetes azon adat, hogy eddig mintegy 10,000 ember hagyta oda laká-sát, ezek tehát segélyre szorultak s mintegy 400 házat rongált meg többé-kevésbé az árviz. — A ház tudomásul vette a kormány nyilatkozatait.

Következett most a napirend első tárgya: a felebbvitel korlátozásáról szóló törvényjavaslat, melyek Matuska Péter előadó okadal-tot. A javaslat ellen pártunk részéről K o m - j á t h y B e l a, a mérsékelt ellenzék részéről Vesztér Imre szólaltak fel, ki a pörök és fel-lebbezesek felszaporodását annak tulajdonítja, hogy Magyarországon az igazságszolgáltatás nem egyéb, mint lutrijáték. Szólóban komoly agodalmakat kelt a javaslat, mely fontos ügyek-be nem nyujt kellő garantíát a jogorvoslatra nézve, mert a törvényeszek minden oldalról befolyásoltatnak. — A szabadelvű párt részé-

nevezett Excellentiás urat is gyakorta emberül lerángatva. — No de annak ez sem árt, sőt megvan az a vigasza, hogy a régi „Debreczen” betű-katonái meg vizont a „Debreczeni El-lenőr” szolgálatában, feledve a régi harci jelszót, ugyancsak ordítják a loyálisnál-loyálisabb frázisokat, hogy p. o m i magyarok — bi-zony csak mea culpa-lyuk be — javíthatlan forradalmárok vagyunk, hogy csak Tisza Kálmán az egyedüli állambölcs stb. stb. — Egy jeles és szellemus orvosunk is érte ivott az „egész nemzet” bankettjén; nem ugyan azért, mintha jó közegészségi intézkedéseket tenne, hanem mert szerinte „csakis egy edü l” ő mentette meg a zsidókat attól, hogy a ke-resztény magyarokkal „c o n f l i c t u s”-uk legyen!... Hogy ő Excellentiája nélkül lett volna-e „C o n f l i c t u s” — nem tudom. De lesz az még sok, hanem csak szelid értelem-ben: Sok K o h n nevű suszter és szabó fol-toz még ezután is cipizót, bugyogót; a mit a német többek között szintén ugy fejez ki, hogy: „K o h n f l i c k t !...”

No de — Ehre, dem Ehre gebührt — tagadhatlan, hogy ő Excellentiája hatalmasan védte a zsidóságot, még nem létező veszélyek ellen is! De legyünk igazságosak: nem csupán azért, mert „v á l a s z t o t t n é p”, hanem egy kicsikét azért is, mert „v á l a s z t ó n é p”!...

Szólott mellettük a minden magyar edes apja: Kossuth Lajos is egy pár jó szót; de ő érte azért nem ittak a banketten. — Ez is mutatja, hogy még sem volt ott az „egész nemzet”!

ról Teleszky István kelt a javaslat védelmére. Végül még Győri Elek jelenté ki, hogy nem fogadja el általánosságban sem a javaslatot.

Itt a tárgyalás felbeszakítottott és Istó-c z y Győző interpellatiót intézett a miniszter-elnökhöz, gróf W i m p f e n n volt párisi osztrák-magyar nagykövet öngyilkosága tárgyában. Istóczy, egy berlini lap nyomán felolvasá Wimpffennek báro Hirsch párisi bankárhoz in-tézett állítólagos levelét, melyből az tűnik ki, hogy Hirsch megvesztegette a gróft, a ki aztán a miatti szégyenében lett öngyilkos. Az interpellatio közöltetni fog a miniszterelnök-kel.

Törvényhatósági élet.

Városi rendes közgyűlés; Debreczen, jan. 11.

Simonffy Imre polgármester, mint a fő-ispán helyettese az új évben először összehi-vott közgyűlésben üdvözli a nagy számmal megjelent bizottsági tagokat, s a szokásos jó kívánatok után, a gyűlést megnyitottnak nyil-vánítja.

A tárgysorozat, a polgármester jelentése és az ügylhátrányjegyzék felolvasása után Kör-ner Adolf főkapitány jelenti a közgyűlésnek, hogy a s z ó l l ó s k e r t i s z a b á l y z a t, a kataszteri és rendőri bizottság által egy-hangulag elfogadtatt. Továbbá hogy a v á g ó h i d tervezetét és költségvetését a szü-kebb körű bizottság elkészítvén, az arról szóló jegyzőkönyv a tanácshoz be fog terjesztetni; végül, hogy a prostitutió ügyében a munkálat készülőben van. A jelentés helyeslő tudomásul vétetik.

Ezután Keszev János biz. tag i n t e r p e l - l á l j a a polgármestert, a mintegy öt évvel ez előtt a fogatkozás tárgyában beadott kér-vény sorsa iránt, s kéri, hogy az a közelebbi közgyűlésen tárgyalásra kitűzessék. A polgár-mesternek nem lévén ellene kifogása, a fo-g a t o z á s ü g y e a f. é. márcziusban tar-taudó közgyűlésre kitűzetik.

A házalás tárgyában készített sza-bályrendeletet a miniszterium helybenhagyván, kinyomatása elrendeltetik.

Az 1882. év utolsó évnegyedéről felolva-sott árvaszéki jelentés kapcsán Mészáros József biz. tag indítványozza, hogy a jövő évben az évnegyedes jelentésekben bent-foglaltassék, hogy azon idő alatt hány hagyatéki tárgyalás fejeztetett be. Az indítvány el-fogadtattott.

A város peres ügyei állásáról fel-olvasott tiszti ügyész jelentés tudomásul vé-tetett.

A parlai zálogos földlek ügyé-ben Kovács Sándor városi tiszti ügyésznek gyors és lelkiismeretes eljárásáért elismerés szavaztatik.

A folyó évi legeltetési rend-s z a b á l y tárgyalásánál hosszas vita fejlő-dött ki a szabályzat egyik-másik pontjának megváltoztatása, vagy egészen kihagyása fe-llett, melyben részt vettek Magyar Gábor, Csáky Gergely, Ökrös és Kövesdi. A szabályzatnak az erdőbeli legeltetésre vonatkozó pontok ki-hagyása tárgyában Udvarhelyi Károly által beadott indítvány, Kovács Sándor tiszti ügyész felszólalása után tárgyalhatatlannak jelente-tett ki.

A szabályzat ama pontja felett, hogy a méneseknél egy csapatban 400-nál, a szarvas állatoknál pedig 500-nál többnek együtt lenni nem szabad, leghosszabban folyt a vita, mely után a szabályrendelet, a mint azt a tanács előterjesztette, változatlanul elfogadtattott, és kinyomatása elrendeltetett.

Következett a lóvonatn vasut ügye. Alt-man János budapesti vállalkozó ugyanis meg a mult évben ajánlatot tett a városnak, hogy a z á l l a m v a s p á l y a i n d ó h á z a t ó l kezdve, a piaczon végig, egész a nagyerdőig közuti lóvonatu vasutat épít, melyet a városi körke-menczeig is ki fog terjesztetni. Már volt alkalmunk lapunkban az ajánlatot bővebben is is-mertetni, most tehát csak azt emlíjük fel, hogy voltak a közgyűlésnek oly tagjai, kik elfogadják ugyan elvben a lóvonatu vasut ter-vezetét, de csak subventió nélkül. Szavazásra kerülvén a sor, a közgyűlés többsége elfogadta a tervezetet a szerződést, a mint azt a ta-nács az illető vállalkozóval meghatározta.

A csegléd-utca végén levő c s o r d á s h á z eladása végleg elhatároltattott.

Az árvaszéki elnök állás eddig árva-széki ülnök Boko Mihály által, a szintén üre-sedésbe jött első számvevő állás Szabó József helyettes számvevő által betöltetett. Mindkét hivatali állásra a választás egy h a n g u l a g történt.

A g u t i p u s z t a, mely eddigi Adony-hoz tartozott, most Mártonfalva községhez csa-toztatik.

Dr. O z o r y István biz. tag indítványára Kossuth Lajos nagy hazánknak 80 ik szü-letésnapja alkalmából üdvözlő felatort küldeni egyhangulag elhatározott.

A budapesti szinész egyelet nyug-dij intézete érdekében kibocsátott felhívás a városnak is megküldetvén, a közgyűlés e célra 50 f t o t szavaz meg.

A közigazgatási bizottságba a tiszti ügyész helyetteseül U j v á r y I s t v á n ügyvéd je-löltetik ki.

Végül B u d a y Sándor polgárosított, mely után a közgyűlés délután 1 órakor vé-get ért.

hitel end, válas és fő által mai n egy g tak: hát a reszty neme lekkó élők épité letesi fizete gesen közás Igy a hogy got ig zottsá érdek dekló azt e figyel szem nák k sonló külön hogy ben fi ügyre alakb hogy tul es társul kedde ni ez ki c tekint seg fi let ál ganat az ad részle nye k talné 101 f János né és irt, urnók kos Kapro gyüte lár Hárón sen 5 adak az ár hálás M á r tárho főtől gyeru mind és sz által resk K o d a h bíró: S z é zsef, polg Józse dor, jöve nsgo keze zólni jából vé.é kszaló leem ütthe neme jákra moro egyi éves náva A sz szolv gene ma állap leg köny „Fel viga irt, a v. lai teté gyat

UJDONSÁGOK.

* **A mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése** jövő szombaton délelőtt leendő, mely alkalommal az újonnan megválasztott árvászéki elnök, Beke Mihály és főszámvéző Szabó József a törvény által megszabott esküt leteendőik.

* **Egyházmegyei közgyűlés** tartatott a mai napon városunkban. A fennforgó ügyek ez egy gyűlés folyamán elintéztettek.

* **Garbóczy síremlékére** újabb adakoztak: Vadon Zoltán 1 frtot. Eddig gyűtet hat a kegyeletes czéla 5 frt 20 kr. A keresztény világ kegyeletét ismételve felhívjuk a nemes ügyre. Hadd hirdesse az egyszerű emlékkő a megboldogult jó öreg emléket s az élők kegyeletét.

* **A debreczeni-nánási vasut,** melynek kiépítésére a belga bank vállalkozott, s melynek létesítésére négy város évenként 175 ezer frt, fizetésre magát kötelezte, úgy látszik véglegesen elmaradt, mivel a belga bank a vállalkozástól most már határozottan visszalépett. Így aztán egy ideig ismét nincs kilátás arra, hogy a tervezett, annyi sok munkát, fáradságot igénybe vett vasut egyhamar létesíttessék.

* **Szükségeink.** Dr. Legányi Gyula bizottsági tag a mai városi közgyűlésen igen érdekes s a helyi szükségleteket közelebbről érdeklődő beszédet mondott. Érdekesnek tartjuk azt e helyen felemlíteni s az intező körök figyelmébe ajánlani. Ugyanis közegészségügyi szempontból szükségesnek tartja fedett csatornák készítését, lelencház, kórház s ehez hasonló humanisztikus intézmények létesítését. Különösen felhívta a közgyűlés figyelmét arra, hogy a talaj a silány csatornázás következtében folyton nedvesedik s ez a közegészségügyre káros befolyással van, sőt egy veszélyes alakban fellépő járvány alkalmával félt, hogy a lakosság nagy része annak áldozatul esik.

* **Jutalomjáték.** Németh Józsefnek, szintársulatunk egyik legkiválóbb tagjának, a jövő kedden lesz a jutalomjátéka. Szinre fog kerülni ezuttal Benedix kaczagató vigjátéka: „A kicsapott diákok”. Ajánljuk e minden tekintetben érdekesnek ígérkező estét a közönség figyelmébe.

* **Nyílt számadás.** A debreczeni négyelet által árvaháza javára a mult év végén fogantatott házaenkénti gyűjtés befejeztetvén, az adományok, az adakozók neveivel együtt, részletesen már közölni voltak. Ennek eredménye képzében a következők: Szepessy Antalné és Ferenczy Aladárné urnok gyűjtése 101 frt, 20 kr. Dr. Popper Alajosné és Kola Jánosné urnok gyűjtése 106 frt. Mayer Emilné és Rothschnek Emilné urnok gyűjtése 104 frt, 20 kr. Márk Pálné és Géresi Kálmánné urnok gyűjtése 77 frt. Sebes Györgyné és Tikos Istvánné urnok gyűjtése 78 frt, 81 kr. Kapros Gáborné és Spéry Tivadarné urnok gyűjtése 57 frt, 57 kr. Váradi Imréné és Szalár Ferenczné urnok gyűjtése 54 frt, 6 kr. Három urnó közvetlen adománya 4 frt, összesen 582 f. 84 kr. Fogadják, ugy a nemes szívű adakozók, mint az ügyben buzgólkodó urnok az árvek és a négyelet nevében nyilvánított halás köszönetemet. Debreczen 1883. január 11. Márton László m. k. négyeleti pénztárnok.

* **A gyermekkert** f. hó 15-én azaz hét-főtől kezdve ismét nyitva lesz, és a szülők gyermekeiket vásár és ünnepnapokat kivéve, mindennap küldhetik az intézetbe. A szerda és szombat delutáni szünetek a választmány által eltöröltettek.

* **Kir. törvényszékünk**nél a váltó és kereskedelmi ügyekben bírák: Balogh Imre, Komlóssy Dezső, jegyzők mellettük Budaházy Zoltán, Nagy Ödön; telekkönyvi bíró: Lánckzy Sándor, jegyző mellette Szabó József; büntető bíró: Mocsy József, jegyző mellette Sárvári Lőrincz, — polgári ügyekben működnek: Mészáros József, Tóby István, Cserecsy Sándor, — válóperben bíró: Becské Lajos, — jövedéki ügyben bíró: Ujhelyi András, — vizsgáló bíró: Lengyel Imre. Az elnök: Szigyóczy István. Több oldalról érkezett megkeresés folytán láttuk jónak ezt közölni az ügyes bajos feleltájekozhatása céljából.

* **A zandár laktanya** ott a hatvan-utca vé. én bezeg megjárta közelebb. Az éjjeli járó kelők látván, hogy téli időben felesleges a zsalu, mint tudomásunkra esett, szépségesen leemelték azokat a laktanyáról és most bottal üthetik a nyomát. Jó lesz a zandároknak nemcsak másokra, hanem a maguk laktanyájakra is jobban vigyázni.

* **Megfuit házaspár.** Az elmúlt éjjel szomorú esemény történt a piacutcai külváros egyik házában. Fuzi Kálmán nevű 26 éves festő segéd, nevével Kópányi Juliánával a szenes-fazék gözének áldozatává lett. A szegénység vitte őket reá, hogy eltorlaszolja szobájuk nyílásait, a gyilkos gőz melegénél feküdjének le. A férjét halva találták ma reggel a lakók, a nő pedig eszméletlen állapotban. Állapota reménytelen, s valószínűleg az estét sem éri meg.

* **A nagyváradi 48-as népkör** saját könyvtára javára 1883. évi január hó 20-án a „Fekete sas” nagy termében zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj személynként 1 frt, család-jegy 2 frt 50 kr. Kezdeté 8 órakor.

* **Ma hirdették ki** a kir. törvényszékénél a v. pércsi vészbirosági ügyben kelt kir. táblai ítéletet. Mint tudjuk Kozma Gábor bűntettese lejjebb szállított; a többieké meghagyott.

* **A ref. egyház tanács** termében holnap délelőtt 9 órakor központi bizottsági gyűlést tartatik. Tárgy: az utcai szavazatszedő bizottságok jelentése.

* **A halál** mulatozás közben érte utól Rokiczky Gyula fiatal iparost. A mult vasárnap betért egy külvárosi kocsmába, s csendesen iddögálni kezdett. Pár óra mulva föltűnt a többi vendégnek, hogy a fiatal ember mozdulatlanul, az asztalra lehajtott fővel fekszik, de azt hitték, hogy ittas. Csak este tűnt ki aztán, hogy halott. Tegnap este temették el.

* **Jegyváltások.** Mező-Kászonyban Varga Lőrincz közkezdveltségű ifju ügyvéd, jegyét váltott néhai Besztercey Bertalan kedves és szép özvegyével Kovács Bella asszonnyal. — Ujhelyi Mihály vitkai földbirtokos eljegyezte Illosvay Gusztáv szabolcsmegei földbirtokos szép leányát, Szerénát.

* **Nyivános nyugta.** Tek. Kätz Henrik ur a debreczeni négyelet javára, boldogemlékü nője alapítottsági díja fejében 40 frtot o. é. befizetett, fogadja a jötekeiny cel iránt tanusított nemes tetteért a négyelet nevében nyilvánított elismerő halás köszönetemet. Debreczen 1883. január 11. Márton László négyeleti pénztárnok.

* **A Tisza áldozatai.** Mint levelezőnk értesít, T-Rofon egy embert sodort el a Tisza hulláma. T-Abádon pedig a révész fult a vízbe, ki egy hét mulva emelkedett ki a folyamból, csizmája tele iszapodván, álló helyzetben taszitotta az ár a inalmokhoz, a hol a molnárók kifogták. Mult szombaton pedig T-Szalók alatt egy Császár Eszter nevű egészséges, kövér, fiatal leány két nagy vas vederrel ment a Tiszára vizért, de mikor a telemerített edényeket felemelte, a még nem eléggé erős jég alatta leszakadt. Ott evickélt az árva lány soká a jég között, de a parton állók nem segítettek rajta s elnyelték a hullámok. Másnap indultak aztán keresésére, de nem találták meg hulláját.

* **Halálozások.** A közkezdveltségű Ba Ferencz művelt és szép leánya Erzsébet e hó 6-kán elhunyt. — A ry József margitai születésű, 60 éves, 1848/9-iki honvéd főhadnagyot Budán szélhűdés érte s meghalt.

* **Betörés.** Tegnap éjjel a Batthányi-utca egyik házába ismeretlen tolvajok behatoltak, s az egyik szobában lakó két fiatal ember összes ruhanemijét elvitték.

* **Kis-uj-utca** lakossága még az 1882. évi június elején 3179/882 szám alatt egy sirlmas folyamodványt nyújtott be a városi tanácshoz az utca szépitése, kanalizálása, különösen pedig az ottani roskadozó s minden perczen ledűléssel fenyegető ódon épület lebontása fogantatás tárgyában. — És halhatlan dolog, már több mint félve, a folyamodvány érdemeleges elintézetést nem nyert. — Hát vajon oly sok dolga van H a n k e Leó tanácsnok urnak, hogy fél év alatt sem kerülhetett e kérvényre a sor? Azt kérdezzük azért: szándékszik-e a nemes tanács ez ügyben sürgősen intézkedni, avagy felsőbb helyen keressünk e tekintetben orvoslást? Több kis-uj utcai lakos.

* **Éltet adott s éltet vesztett.** T-szalóki tudósítónk írja, hogy ott egy gyenge fiatal asszony eddyszerre három egészséges gyermeknek adott életet, Mind a három leány volt. Az anya meghalt, a gyermekek egészségesek s már két hónaposak. S most fosztattak meg az anyai gondviseléstől.

* **Zichy Jenő jón.** Zichy Jenő gróf értesítette a polgármesteri hivatalt, hogy e hó 18-án ideérkezik. Levelében azt is említi, hogy jöveteléről meg egyszer táviratilag idejökörán(!!) értesíti a hatóságot. Bizony már Zichy Jenő — jarni sem tud zaj nélkül.

* **Ertesítés.** A „debreczeni iparos ifjuság önképző és betegsegélyező-egylet” t. cz. alapító, pártoló és rendes tagjai értesítettek, hogy folyó hó 14-én, vasárnap delután 5 órakor, az egylet helyiségében tek. Fábrián Lajos, ker. isk. tanár ur felolvasást fog tartani, mely felolvasás meghallgatására az egylet tagjai tisztelettel felkértek. — Az elnökség.

* **A nő Angliában.** Ujev óta lépett hatályba a parlament legközelebb lefolyt ülészakában elfogadott „Married Women's Property Act”, mely a törvény erejénél fogva az ujev óta férjezett s férjezendő nők minden ingó és ingatlan vagyona, továbbá házasság előtt és után tett szerzeménye a férj vagyonától és befolyásától független tulajdon képez.

* **Zenes palaczkok.** A zenes albumok és zenes szekek mellé most még egy érdekes hangszer-specialitás sorakozik. Egy bécsi czég ugyanis olyan palaczkokat talált ki, melyeket ha az ember ki akar triteni, valami induló vagy egyebé dallam szálal meg bennük.

* **Vettük a „A bánfi-hunyadi önképző-zene”** kör 1883. január hó 13-án Bánfi-Hunyadon a kaszinó helyiségében, táncvigalommal egybekötött hangversenyének meghívóját. Műsorozat: 1. Rákóczi-induló, előadva a zenekör által. (Bary Gusztáv 1. hegedű. Ábrahám Mór 2. hegedű. Veress Mihály fuvola, Bölöni László brácsa, Fekete János kisbőgő, Juhász János nagybőgő.) 2. Dialog: Boga Károly, Szentgyörgyi Lajos urak által előadva. 3. Népdalok: előadja a zenekör. 4. „Airs Varie” Beriot-tól magán hegedű; előadja Szoboszló Róza k. a. s. fishármonikán kíséri Petrik György ur. 5. Magándalok: éneklí Márton János ur, vonós quartette kíséret mellett. 6. „Ószi levelek”, polka, előadja a zenekör.

* **Szomoru pusztulás.** A czepléd-utcai polgárok nagy ijedelmek közt vannak; veszelgetve van közös kincsek a jövő században, képen levő ártezi-kut nagyszerű bódéja, mely már nagyon tisztos ó-kori szint iltött magára,

megsokasodott éveinel fogva. Az ijedelem oka: hogy a bódé mellék részeinek anyagát s a mellé évek előtt elhelyezett s már a felhasználás előtt enyészetnek indult fákat lopni kezdik, mi akadály nélkül történhetik meg, mert még a kegyelet sem örökös kellően föltötte. Ugy hallottuk, hogy diszorség van alakulóban, mely önként vállalkozik megakadályozni a nyilvános lopást. Hisz mi lenne Debreczenből és a legszebb utcából, ha legfőbb ékességét a bódét eltalálják lopni? A czepléd-utcaiak meg vannak győződve, hogy sikerülni fog e bódét megmenteni a késő utókor számára a jelenlegi állapotban, persze számítván a hatóság atyai támogatására is, melyben bizonyynal nem is fognak csalódní.

* **A férj adóssága.** Egy nemrég elhunyt bécsi nagykereskedő özvegyéhez a minap egy nagyon elégszál öltözött fiatal ember lépett be, a ki az elhunyt után tudakozódott. Az özvegy tudtára adta, hogy az már néhány hóval ezelőtt elköltözött, egyszersmind pedig megkérdezte, mi végett akart vele szólni. — Az elégszál uri ember erre elmondta, hogy ő az elhunytnak igen jó barátja volt, s neki ezelőtt tizenegy esztendővel hatszáz forintot kölcsönzött. Bemutatta egyuttal az adóslevelet is, melyet az özvegy egészen kifogástalannak talált, beváltott és elküldött jogtanácsosához. Ez aztán néhány nap mulva azzal a hirrel lepte meg, hogy az adóslevéllel ugyancsak rászédtek. Kiténő hamisítvány volt. mely tévedésbe ejthetett volna bárkit is, csak úgy jött rá a dologra, hogy az adóslevél papírján olyan gyárnak viznyomása volt, mely csak 1878 ban létesült, holott az adó levél maga az 1871-diki esztendőről volt keltezve. E szerint hát előbb irtak volna e papírra, mintsem az megkésült.

* **Husárak:** megállapítva s bejelentve 1883. jan. 10 től 17-ig következők: 48 kr. Rác Gábornál csapó utca 794. sz. a. Fehér Andrásnál csapó-utca 295. egyházter 345. sz. a. s végre Szentessi Istvánnál szt. anna-utca 2267. szám alatt. — Minden többi bejelentett másszárzékban pedig 50 kr. Debreczen, 1883. jan. 9. Debreczen város kapirányi hivatala.

Debreczeni színház.

(T. L.) Szerdán, jan. 10-én adatott: **Az idegesek**, vigj. 3 felv. Irta: Sardou.

A közönség nem mulatott oly jól ma, mint máskor szokott e kaczagató vigjáték alakjain, a minek oka leginkább a vonatott és élénk-telen előadásban rejlett.

Benedek (Marteau), ez alkalommal is kitünően helyt állt. Sikerült maszkja, mely ha nem csadónk, a helybeli képkiállítás egyik remek műtményéről volt véve, felemléltésre érdemes.

Bérand (Tuffier) túlságosan izgékony és rugékony volt mozdulataiban, a mi eles ellenében állott aggastyanszerű maszkjával. Különben taglejtéseiben nem egy helyt rivott ki az erőltettség.

Németh (Bergerin) ismét sikerülten maszkizozott. Latabár nagyon szintelen Tiberius volt. — Mint ritkaságot, megemlítjük, hogy a közönség egyetlen szereplőt sem tapsolt meg. Kis számú közönség.

GAZDASÁG, IPAR, KERESKEDELEM.

— **Az 1885-ki orsz. kiállítás.** (Törvényjavaslatt.) 1. §. Az 1885. évben Budapestten országos általános kiállítás tartatik.

2. §. A kiállítás az illetékes szakértők közreműködésével a földmívelés, ipar-és kereskedelemügyi miniszter ur rendezzi.

3. §. A kiállítás költségeinek fedezésére az 1883, 1884 és 1885 években, évenként 25,000 forint állami segélyt és 1883. évben 75,000 frt, 1884. évben 225,000 frt, év 1885. évben 100,000 frt, összesen tehát 400,000 frt. állami előleg veendő fel az állami költségvetésbe.

4. §. A 400,000 frt állami előleg a kiállítás bevételeiből legkésőbb 1885. év végeig visszatérítendő.

5. §. A kiállítás tisztá jövedelme igazságügyi és mezőgazdasági czélokra fordítandó.

6. §. A kiállítás befejeztéig az ország bármely részében országos iparkállítás általában nem; vidéki vagy részleges iparkállítás pedig csak a kormány engedélye mellett rendezhető.

7. §. A törvény végrehajásával a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi és a pénzügyminiszterek bizatnak meg.

— **Debreczen,** január 10. Tegnap hitelevásárunk a fagy folytán járhatóbbak levén az országutak, nagyon népes volt. A nagyvásár előhete levén különben is, vidékről nagyszámmal jöttek piacunkra. Eladni való volt bőven, s a vételkedv sem hiányozott. A **terménypiaczon** következő árak jegyeztek:

Buza 900, 880, 860. Készes 740, 730, 720. Rozs 640, 630, 620. Árpa 600, 590, 580. Zab 600, 590, 580. Tengeri 540, 530, 520. Köles 680, 670, 660. 1 zsák burgonya 50 kil. 150. 100 kil. szalonna 66 63 60 forint. 100 kil. háj 70 68 66 forint.

— **A szövőipar terjesztése** érdekében Zichy Jenő gróf, mint az e czéla alakult országos bizottság elnöke által kibocsátott felhívásra vonatkozólag a pécsi kereskedelmi és

iparkamara oly nemű intézkedést tett, hogy megbizta titkárá, miszerint a kamara területén teendő körutja alkalmával idevágólag gyűjtésön tapasztalatokat és ez adatok alapján a szövőiparnak Tolna-, Somogy-és Baranyamegyében mily módon leendő legcélszerűbb terjesztését ii etőleg az országos bizottsághoz kimerítő emlékiratot intézzen.

CSARNOK.

Utazási napló 1850-ről.

1849. Szilveszter estélyén K. Tóth Mihály és közlő az új épületből — ismert néven neubajáde — Budavár egy kaszamatájába szállítatánk, hogy onnan majd valamelyik külföldi vár fogdába vitessünk. A kaszamata egy sötét helyiség vala, itt töltünk el 1849. utolsó estéjét, és éjelet.

Felviradt az 1850-dik új esztendő fagyva zordon képpel; a földfelszine ropogó mély hóval borítva, az ós Duna hulláma sima jégütör, az egész tájon sötét ködfellegek. Ilyen volt az új év első reggele, milyen K. Tóth Mihály, Motesiczki István, és közlő ós Budaváról Olmücz várfogdájába indittatunk.

Uj év első napja, mely minden hajlékban családú ünnep szokott lenni, nekünk szivszagát nap volt. Más e napon istenházába siet inádkozni, mi idegen várba hurcoltatunk.

Az elítélt magyar államfogolynak tiltva volt szigoruan írószközöket tollat, tentát, papírt, írást magánál tartani vagy használni. Az emlékezet volt egész írókészlete, és könyvtára az utazó fogolynak, nem csuda hát ily eseteknél, ha az ily tartalmu aziratokban főleg egyének nevei feledésbe mennek.

Január első napján 8—9 óra közt egy őrtiszt által éji szállásunkból — az udvarra parancsoltatunk ki, azonnal több fegyveres őrköze fogván bennünket a vezénylő tiszt tudtunkra adta Olmüczbe szállításunkat, s parancsolt hangon mondá, hogy ha engedetlenkednénk szigoru bánásmód vár reánk, ha pedig e kísérelő örök elől szökési kíséreltet tennék, golyó, és löporral szolgálatnak azonnal igazságot. — E parancs kiadása után mind harmontkat egy kényelnetlen szánba ültettek, Tóth Mihály és én vasban valónk motocsizál nélkül. Fegyveres kísérelészetint a szánon foglaltak helyet, részint szánunk körül lovagoltak, felváltván azonban egymást szinkázás, és gyalogolásban.

Átfázva, szinte meggémberedve éhesen érkezünk Vörösvárra hol a vendéglő összetört és zuzott ablaku szobájába záratunk. Itt töltük el sanyaruan az ujev első napját, és éjelet; szalma volt ágyneműnk.

F gyertya egész éjen át égett fekhelyünkön, őreink szigoru fölviyagázással velünk együtt fáztak. Vasiluiseink még éjjel is kezeinkben és lábainkon csörögtek. Ez így volt egész hosszu utunk folyamala alatt.

Január 2-án Dorog nevű falu volt megállapodási helyünk, itt is egy félig elpusztult fogadó fagyos szobája fogadott. A vidék szépségét, a táj fekvését a ködös, és havas föld miatt nem láthatánk.

Másnap reggel hasonló módon kezdett és folytatott utunknak, megállapodási helye Nyerkes-Ujfalu volt a Duna mellett, melynek lakosai még azon időben gyors kocsiok valának. Ide déltájban érkezve, melegedés és étkezés végett a vendéglőfogadóba szállásoltatánk. Itt éreztük, itt tapasztaltuk először e nyomoruságot utazásunkban, az emberi szeretet és honfui szivesség nyilvánulását. A helybeli plébános urnak ugyanis magyar nősélede, két telt karal, az egyikben józú magyar étekekkel, — a másikban pedig zamatos neszmelyivel lépett be fogadószoánkba — örvezetönk engedélye mellett a plébános ur azon hazafias üdvözlöte, és kérésével, hogy fogadnánk fel e csekély de szives küldeményét. E nemes szívű lelkes és igaz hazafi emléket, nevet nem tudván ne egyedül szivünkben őrizzük. Adja isten, ha él még, püspökij stveg diszitte homlokát!

Ebed után ismét utra keltünk. Neszmelyen a hires bortermő helységben kellett volna éjeleznünk, de örvezetönk nem látván itt kielegitő, és biztos helyet, a közel Almásra hajtattat at, hol a falu, szelén egy meglehető gazda házához szállásoltatunk. Egyszerű étkezés után a hideg szobában szalmaágyban nyugosztattuk meg dermedező tagjainkat. Megremült magyar gazdák még szót sem bátorokdott velünk váltani, a családbeliek fájt érzelmieit csak aggodalmas arcvonásaival, s lopva élénk vetett pillantásak jeleztek.

(Folyt. köv.)

— **Színház.** Pénteken, jan. 12-én szinrekerül a debreczeni szinpadon először: „Lili” francia szinmű; szombaton a másodszor ugyanez.

Szerkesztői posta.

— **Sárospatakar.** Köszönjük. Nem ismeretlen itt az a jó név. Mások is szivesen vesszünk valamit abból a jó tollból. Pál urat is nógatni kellene. Üdvözlöt. Mit ígért ott egyszer? No most hát.

— **Kisujzállásra.** Kivánságára a kiadóhivatal fog felelni.

Felelős szerkesztő: HENTALLER LAJOS. Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE.

Nyílt-tér.

F. B. Brückner örökösai Co thusban és Hamburgban (halszír kivitel) kéretnek Debreczen és vidéke részére egy ügyes gyakornokolt ügynököt. Ajánlatok Cottbusba czimezedők.

